

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko Z. Spółce Akcyjnej w W.
o przywrócenie do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez
pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 2 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w C.
z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt IV Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego
strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód J. J. wniósł o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia warunków pracy a w kolejnym pozwie o przewrócenie do pracy po rozwiązaniu stosunku pracy na podstawie art. 52 k.p. Sąd Rejonowy w Z. stwierdził, że nie zachodziły podstawy do zwolnienia w tym trybie i jednocześnie za bezzasadne uznał roszczenie o przywrócenie na poprzednie stanowisko. Wyrokiem z 1 lipca 2014 r. przywrócił powoda do pracy na stanowisko specjalisty ds. oczyszczania ścieków. Po apelacji powoda i pracodawcy Sąd Okręgowy w C. orzekł kasatoryjnie i Sąd Rejonowy po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 22 grudnia 2016 r. zasądził na rzecz

powoda odszkodowanie w kwocie 10.414,52 zł wobec naruszenia art. 52 § 2 k.p. a dalej idące powództwo oddalił.

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z 9 listopada 2017 r. z apelacji powoda zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Z. z 22 grudnia 2016 r., w punkcie 2. w części dotyczącej roszczenia o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy i płacy i zasądził od pozwanej Z. Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda 11.192,88 zł tytułem odszkodowania, oddalając powództwo o przywrócenie do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy; z apelacji pozwanej zmienił orzeczenie zasądzające odszkodowanie i oddalił powództwo, oddalając apelacje stron w pozostałych zakresach.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na następujące przesłanki:

1. nieważność postępowania (art. 398¹ § 1 pkt 3 k.p.c. – zapewne art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) poprzez naruszenie zasady równości broni (art. 379 pkt 5 k.p.c.) poprzez niewysłuchanie zeznań świadka S. N. przy jednoczesnym przesłuchaniu świadka J. N. – obydwu odnośnie okoliczności znanych im jedynie pośrednio;
2. oczywistą zasadność skargi (art. 398¹ pkt 4 k.p.c.) ze względu na jaskrawe i rzucające się w oczy błędy procedowania Sądu I instancji, odnośnie których zarzuty apelacyjne nie zostały rozpatrzone albo w ogóle, albo zostały zbyt jednym czy dwoma stwierdzeniami, czyli poprzez naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w związku z zarzutami apelacyjnymi szczegółowo opisanymi w podstawach kasacyjnych od 1 do 3;
3. oczywistą zasadność skargi (art. 398¹ pkt 4 k.p.c.) ze względu na rażące naruszenie przepisów postępowania, a to art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji RP poprzez art. 398²¹ k.p.c. poprzez dokonanie z jednej strony przez Sąd Okręgowy własnych ustaleń faktycznych, a z drugiej pominięcie szeregu zarzutów apelacyjnych dotyczących właśnie ustaleń faktycznych bez wyciągnięcia z nich jednocześnie wniosków, co doprowadziło do tak zwanej utraty instancji, czyli sytuacji, w której strony zostają zaskoczone przyjętym rozstrzygnięciem w

zakresie ustaleń faktycznych, a z drugiej strony pozbawione możliwości jego kwestionowania wobec treści art. 398¹³ § 2 k.p.c.;

4. oczywistą zasadność skargi (art. 398¹ pkt 4 k.p.c.) w odniesieniu do jawnie niesprawiedliwego przyjęcia, że zarzucane powodowi zachowanie stanowiło podstawę do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia (podstawy 1-4 oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia), czyli przez niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 52 § 1 pkt 1 k.p. nie znajdujące oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Nie jest zasadny zarzut nieważności postępowania „poprzez niewysłuchanie zeznań świadka S. N. przy jednoczesnym przesłuchaniu świadka J. N. – obydwu odnośnie okoliczności znanych im jedynie pośrednio”. Nie jest to sytuacja, która składa się na nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Zeznana świadka czy niewysłuchanie zeznań świadka, ocenia są w świetle procedury cywilnej jako materiał sprawy (art. 382 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c.) leżący u podstaw wyrokowania, a na etapie skargi kasacyjnej w aspekcie zarzutu procesowego podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniósł się do przesłuchania i zeznań świadka S. N.. Podał, że uchylane były jedynie pytania powoda, co do których świadek nie mógł mieć własnej wiedzy (świadek pracował u pozwanej tylko do 2009 r.), ewentualnie nie miały żadnego związku ze sprawą (...). Czym innym jest nieważność postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. Odnosi się do kardynalnych naruszeń reguł postępowania, pozbawiających stronę możliwości obrony jej praw. Sprawa była dwukrotnie rozpoznawana przez Sąd powszechny i w sprawie przeprowadzono niemałe postępowanie, zgromadzono materiał dowodowy w tym zeznania świadków. Sąd drugiej instancji mógł uznać sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do rozstrzygnięcia przed wyrokowaniem.

Skarżący nie zarzuca naruszenia art. 217 § 3 k.p.c. (nawet w podstawie kasacyjnej), czyli braku dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy.

Ocenę drugiej przesłanki przedsądu należy poprzedzić stwierdzeniem, że zarzuty podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) nie zastępują podstawy przedsądu, gdyż podstawy przedsądu stanowią odrębny element skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oraz art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Podkreśla się to, gdyż w drugiej przesłance skarżący odwołuje się do podstaw kasacyjnych od 1 do 3. Nie jest to uprawnione, albowiem podstawy kasacyjne rozpoznaje się dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Odrębność podstaw przedsądu od podstaw kasacyjnych odnosi się również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oznacza to, że skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien samodzielnie, czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać naruszenie przepisów prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest aż oczywiście uzasadniona. O ile zasadne podstawy kasacyjne mogą prowadzić do uwzględnienia skargi (a *contrario* art. 398¹⁴ k.p.c.), to w podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. chodzi o kwalifikowaną wadliwość orzeczenia (oczywistą). Takiego naruszenia nie można stwierdzić na podstawie zarzutu drugiej przesłanki przedsądu. Zadaniem sądu drugiej instancji jest rozpoznanie zarzutów apelacji, ale rolą sądu drugiej instancji jest też rozpoznanie sprawy. Skarżący sam podaje, że „istotne dla sprawy ustalenia faktyczne sąd odwoławczy przeprowadził samodzielnie”. Tak też wynika z analizy sprawy. Jak wyżej zauważono materiał zebrany i oceniony jest niemały. Skargę kasacyjną wnosi się od wyroku sądu drugiej (a nie pierwszej) instancji. Sąd drugiej instancji samodzielnie ustala stan faktyczny i suwerennie stosuje prawo materialne. Podstawa wyrokowania i rozstrzygnięcie mogą być nawet diametralnie inne niż przyjęte w wyroku sądu pierwszej instancji.

Powyższe można przenieść do oceny trzeciej przesłanki wniosku. Nie można stwierdzić zarzucanej „utrąty instancji ...”. Postępowanie w sprawie było dwuinstancyjne i art. 176 ust. 1 Konstytucji nie został naruszony. Dostrzec jednak należy, że kolejny przepis, czyli art. 176 ust. 2 Konstytucji, stanowi, że postępowanie przed sądami określają ustawy. W tym przypadku chodzi o Kodeks

postępowania cywilnego. Skarżący sam więc dostrzega, że w postępowaniu kasacyjnym granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Ważniejsze jest jednak wskazanie na art. 386 § 4 k.p.c., bo wyraźnie określa zadania i rolę sądu drugiej instancji. W tej sprawie niemożliwe było uchylenie sprawy przez Sąd drugiej instancji do ponownego rozpoznania, gdyż nie można stwierdzić, że wydanie wyroku wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Ponadto nieuzasadnione byłoby twierdzenie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd drugiej instancji – jak już zauważano – samodzielnie ustalił stan faktyczny i suwerennie rozstrzygnął w zakresie prawa materialnego. Na tym tle zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. nie uzasadnia przyjęcia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, gdyż nie wskazuje na konkretny (co do treści) zarzut apelacji, który nie zostałby rozpoznany i jako taki nadal miałby znaczenie przy samodzielnych ustaleniach Sądu drugiej instancji, a naruszenie to (czyli nierozpoznanie zarzutu apelacji) mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, czyli na zastosowanie prawa materialnego. Taki jest wszak punkt odniesienia w ocenie zarzutu procesowego podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), zatem tym bardziej jest adekwatny w odniesieniu do zarzutu podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Ten sam motyw można przenieść do oceny ostatniej przesłanki przedsądu. Jest zbyt ogólna, zarzucając niewłaściwe zastosowanie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. „nieznajdujące oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym”. Rzecz w tym, że same zdarzenia nie mogą być kwestionowane, nie tylko ze względu na związanie ustalonym stanem faktycznym, na którym oparto zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), ale także dlatego, że zasadnicze fakty i okoliczności w dużej mierze nie były sporne. Różnica natomiast odnosi się do oceny zawinionego i ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Potwierdza to argumentacja wniosku, która rozmija się z rozstrzygnięciem Sądu. Nie chodzi o to czy praca fizyczna powoda stanowiła zagrożenie interesu pracodawcy i była dla jego dobra, ale o to, że powód nie wykonał polecenia pracodawcy zakazującego mu wykonywania pracy fizycznej (art. 100 § 1 k.p.). O niewykonywaniu polecenia chodziło też w zakazie fotografowania. Sąd stwierdził złą wolę powoda w zakresie podporządkowania się

poleceniom pracodawcy. Sąd powszechny samodzielnie ocenił też zajęcie z 16 października 2013 r. i uznał używanie względem pracowników ochrony słów wulgarnych i obelżywych jako ciężkie naruszenie określonego w art. 100 § 2 pkt 6 k.p. podstawowego obowiązku pracownika przestrzegania zasad współżycia społecznego. Takiej podstawy rozstrzygnięcia nie podważają zarzuty argumentacji wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, dlatego nie ma podstaw do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Z tych motywów orzeczono jako w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.